

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Вченої ради
НПУ імені М.П. Драгоманова
“24” грудня 2020 р.
Протокол № 6

Проректор з наукової роботи
професор **Г.М. Горбін**

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з навчальної дисципліни**

**«ІНОЗЕМНА МОВА (німецька)»
для здобувачів третього рівня вищої освіти
доктора філософії PhD**

**Київ
2020 рік**

Розробники програми:

Іваненко Світлана Мар'янівна професор кафедри іноземних мов факультету природно-географічної освіти та екології НПУ імені М.П. Драгоманова

Рецензенти:

Леміш Наталія Євгенівна – доктор філологічних наук, професор кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу НПУ імені М.П. Драгоманова

Іваницька Марія Лонгинівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри германської філології та перекладу Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Обговорено та рекомендовано до видання на засіданні проектної групи НПУ імені М. П. Драгоманова «17» грудня 2020 року, протокол № 5

Керівник проектної групи

(підпис)

_____ (Прізвище, ініціали)

I. Пояснювальна записка

Програма навчальної дисципліни **Іноземна мова (німецька)** укладена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки фахівців освітнього рівня доктор філософії, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Науки про освіту.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система наукової іноземної мови (зокрема особливості фонологічної, граматичної систем, особливості лексичного складу мови, яка вивчається) і правил її функціонування в процесі іншомовної комунікації.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни **Іноземна мова (німецька)** містить усі суміжні дисципліни, а саме: практику усного та писемного мовлення, практичну граматику, практичну фонетику, переклад іншомовного тексту.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни **Іноземна мова (німецька)** є розвиток у аспірантів системного уявлення про мову, яка вивчається, формування лінгвістичної, комунікативної і соціокультурної компетенцій та нормативно правильного та адекватного володіння всіма видами мовленнєвої діяльності іноземною мовою (аудіювання, читання, письмо, говоріння), формування навичок для здійснення усної та писемної комунікації німецькою мовою у певній галузі наукової та професійної діяльності, удосконалення навичок німецькомовної професійно орієнтованої комунікативної компетентності, забезпечення досягнення рівня володіння іноземною мовою на рівні B 2 .

Основними завданнями вивчення дисципліни **Іноземна мова (німецька)** є:

- читати та перекладати автентичну літературу за фахом, тексти суспільно-політичного характеру, розуміти основний зміст неадаптованих текстів за фахом та висловлювати власне ставлення до прочитаного;
- удосконалювати навички та вміння володіти монологічним та діалогічним мовленням в ситуаціях спілкування в межах фахової, професійно-педагогічної, суспільно-політичної, культурно-естетичної та побутової тематики;
- розвивати навички та вміння анотування та реферування, написання наукових статей, рефератів, тез, резюме з використанням засобів наукового стилю іноземної мови;
- забезпечити формування навичок використовувати набуті знання

в усному, письмовому перекладі та аналізі спеціальної фахової літератури, підготовці інформації іноземною мовою стосовно різних аспектів наукового дослідження.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-наукової програми:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>Знати: систему іноземної мови та закономірності її функціонування в процесі іншомовної комунікації;</p> <p>Вміти: використовувати здобуті знання для вирішення практичних завдань іншомовної комунікації в академічній та професійній сферах.</p>	<p>Лінгвістична - здатність використовувати знання про основні аспекти системи німецької мови, правил її функціонування в процесі іншомовної комунікації; здатність володіти німецькою мовою у науково-професійних цілях на рівні B 2</p>
2.	<p>Знати: лексичний мінімум наукового фахового мовлення в обсязі навчальної програми курсу; фонетичні, семантичні та синтаксичні правила і закономірності іноземної мови,;</p> <p>Вміти: спонтанно та вільно висловлюватись у межах побутових, академічних, наукових та професійних тем, брати участь у дискусіях та дебатах, використовуючи при цьому лексичний мінімум з програмних тем курсу;</p>	<p>Комунікативна- здатність сприймати та продукувати іншомовне мовлення відповідно до умов мовленнєвої комунікації, до ситуації спілкування з урахуванням адресата і характеру взаємодії партнерів;</p>
3.	<p>... Знати: прийоми структурної побудови наукового іншомовного тексту, засоби зв'язності і цілісності тексту, стратегії та основні способи перекладу наукових текстів різних структурних типів</p>	<p>Комунікативна - здатність правильно застосовувати лексико-семантичні та граматичні перекладацькі</p>

	<p>Вміти: застосовувати здобуті базові поняття теорії перекладу, навички лексичних та граматичних трансформацій при перекладі наукових текстів професійного спрямування</p> <p>...Знати: мовні форми, властиві для академічного професійного мовлення, лексичні, синтаксичні особливості та основні принципи написання різних видів наукових робіт</p> <p>Вміти: презентувати результати власних наукових досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах; оформляти іноземною мовою статті відповідного фаху адекватними лексичними, граматичними та стилістичними засобами</p> <p>Знати: Основні особливості соціокультурного розвитку країни, мова якої вивчається; соціально-культурний контекст функціонування мови</p> <p>Вміти: -моделювати певний комунікативний акт монологічного /діалогічного мовлення з урахуванням культурно специфічних особливостей німецької мови</p>	<p>трансформації для адекватного перекладу наукового тексту за фахом та адекватної побудови повідомлення в процесі спілкування;</p> <p>Професійна - Здатність використовувати знання синтаксичних, морфологічних, лексичних та стилістичних особливостей організації іноземної мови при написанні різних видів наукових робіт (тези, анотації, реферати, резюме тощо)</p> <p>Соціокультурна- здатність здійснювати монологічне, діалогічне мовлення, враховуючи соціокультурні особливості функціонування німецької мови;</p>
4.		
5.		

II. Приблизний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС, 180 годин, з яких : (60 год. – практичні, 120 год. – самостійна робота)

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семинарські)	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семинарські)	Лабораторні
1.	UNIVERSITÄTEN, IHRE STRUKTUR UND STUDIUM	10		10		20				
2.	AKADEMISCHE TITEL UND DOKTORANDENSTUDIUM	10		10		20				
3.	ANMELDUNG ZUR KONFERENZ, ABSTRACT	10		10		20				
4.	INTERNATIONALE ZUSAMMENARBEIT UND FORSCHUNGSaufenthalte	10		10		20				
5.	FORSCHUNGSARBEIT	10		10		20				
6.	VORTRÄGE ÜBER DIE FORSCHUNG UND PRÄSENTATIONEN WISSENSCHAFTLICHER ARTIKEL	10		10		20				
	Разом:	60		10		120				

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Модуль I. UNIVERSITÄTEN, IHRE STRUKTUR UND STUDIUM

Тема 1. Die Bildung im 21. Jahrhundert. Die berühmtesten Universitäten. Grundreformen.

Тема 2. Nationale Pädagogische Mykhajlo-Drahomanov-Universität. Geschichte. Struktur. Doktorandenkurs.

Тема 3. Das moderne Universitätssystem an der Berliner Humboldt-Universität und an der Ludwig-Maximilian-Universität München.

Тема 4. Überprüfung der Grammatik: Verbformen im Präsens und im Perfekt, starke Verben und ihre Deklination, Adverbien.

Тема 5. Überprüfung der Grammatik: Präteritum und Plusquamperfekt.
Lokalpräpositionen.

Модуль II. AKADEMISCHE TITEL UND DOKTORANDENSTUDIUM

Тема 1. Akademische Titel im Ausland. Akademische Titel in der Ukraine. Doctor of Philosophy.

Тема 2. Weiterbildungsprogramme. Aufnahmeprüfungen und Anforderungen. Die Wichtigkeit der künftigen Bildungsetappe.

Тема 3. Karriere im akademischen Bereich. Wie kann man das Studium mit der Arbeit verbinden.

Тема 4. Der wissenschaftliche Stil. Die Besonderheiten wissenschaftlicher Texte: Struktur, Klischees.

Тема 5. Überprüfung der Grammatik: Futur I und Futur II, Passivformen der Verben.

Модуль III. ANMELDUNG ZUR KONFERENZ, ABSTRACT

Тема 1. Anmeldungsformular. Abstraktabgabe, passende Lexik.

Тема 2. Vortrag. Wie kann man zum erfolgreichen Redner werden. Die Wahl des Themas und des Stoffes. Beachtung der Regeln des Sprechaktes.

Тема 3. Das Abstrakt und seine Struktur. Satzzeichenlehre.

Das Forschungsthema und der Forschungsgegenstand.

Тема 4. Überprüfung der Grammatik: Konjunktiv I und Konjunktiv II.

Тема 5. Überprüfung der Grammatik: Infinitive und Infinitivkonstruktionen. Der Vergleich, Test.

Модуль IV. INTERNATIONALE ZUSAMMENARBEIT UND FORSCHUNGSaufenthalte

Тема 1. Zum Forschungsaufenthalt in Deutschland. Kulturelle Traditionen, passende Lexik. Im Flughafen. Hotelreservierung. Austausch mit KollegInnen.

Тема 2. Zum Forschungsaufenthalt in Österreich. Kulturelle Traditionen. Zeit- und Ortsplan. Essen mit KollegInnen. Stereotype über verschiedene Nationen.

Тема 3. Projektdokumentation. Aufbereitung und Wahl der besten Form. Der offizielle Brief, seine Struktur und Form.

Тема 4. Lebenslauf und Bewerbung. Bildungshintergrund. Der Gebrauch von Klischees.

Тема 5. Überprüfung der Grammatik: Partizipialadverbien, erweiterte Attribute, Modalverben.

Модуль V. FORSCHUNGSARBEIT

Тема 1. Wer kann die Forschungsarbeit betreuen? Doktorandenrechte. Tagesroutine. Freizeitgestaltung.

Тема 2. Termini in der Forschung. Warum habe ich gerade diesen Forschungsbereich gewählt? Mein Beruf.

Тема 3. Forschungsmethoden: Allgemeine und fachliche. Wie kann man den Arbeitstag produktiv gestalten? Gesunde Lebensführung.

Тема 4. Übersetzung von Fachtexten. Fachliteratur in Naturwissenschaften.
Methoden.

Тема 5. Überprüfung der Grammatik: Indirekte und erlebte Rede. Nebensätze.

Модуль VI. VORTRÄGE ÜBER DIE FORSCHUNG UND PRÄSENTATIONEN. WISSENSCHAFTLICHER ARTIKEL

Тема 1. Der Unterschied zwischen mündlicher und schriftlicher Darbietung der Forschungsergebnisse. Struktur eines wissenschaftlichen Artikels.

Тема 2. Die berühmtesten Wissenschaftler Deutschlands in meinem Forschungsbereich. Präsentationen von Doktoranden.

Тема 3. Die berühmtesten Wissenschaftler Österreichs und der Schweiz in meinem Forschungsbereich. Präsentationen von Doktoranden.

Тема 4. Überprüfung der Grammatik: Satzreihe, Konjunktionen.

Тема 5. Lexikalisch-grammatischer Test.

IV. Засоби діагностики успішності навчання:

Діагностика успішності навчання з дисципліни **Іноземна мова (німецька)** містить поточний контроль, модульний контроль, підсумковий контроль, **залік та екзамен.**

Поточний контроль передбачає: облік і контроль виконання різних видів домашніх завдань, проведення співбесід з аспірантами, усне вибіркоче опитування, підготовку доповідей з питань наукового дослідження, індивідуальну роботу аспірантів, (презентації у режимі PowerPoint, реферати, переклади наукових статей, укладання термінологічних словників), самостійну роботу, тестування.

Для модульного контролю засвоєння аспірантами навчального матеріалу, що вивчається під час аудиторних занять, самостійної роботи, передбачено проведення модульної контрольної роботи (у формі тесту).

Підсумковою формою контролю є **лексико-граматичний тест**, який за структурою може наближатись до екзаменаційного тесту, та **залік.**

На залік подаються наступні документи :

1. Реферат українською мовою за темою дисертаційного дослідження, який базується на німецькомовних автентичних джерелах загальним обсягом 200 сторінок. Реферат повинен бути оформлений згідно з вимогами, тобто мати вступ, два розділи, список використаної літератури, відповідні посилання. Загальний обсяг реферата – 20-25 сторінок.

2. Есе “Meine Forschung” – 1 сторінка, про дослідницьку роботу німецькою мовою.

3. Переклади статей або уривків з наукової автентичної літератури за темою дисертаційного дослідження обсягом – 20000 знаків (знак – одна літера) з німецької мови на українську.
4. Словник німецько-українських термінів - мінімум 100 термінів за темою дисертаційного дослідження.
5. Словник загальноживаної лексики - мінімум 100 лексем.
6. Тексти презентацій (15-20 речень) про двох видатних вчених, які працювали в галузі дослідження аспіранта.

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

Екзамен є формою підсумкового контролю результатів навчання аспірантів і має на меті перевірку системності засвоєння програмного матеріалу, цілісності бачення навчального курсу, рівня осмислення знань та набуття умінь, їх комплексного застосування у практичній діяльності, діагностування ефективності самостійної навчальної роботи. Складання іспиту на позитивну оцінку свідчить про засвоєння змісту навчального курсу в обсязі, передбаченому галузевим стандартом вищої освіти.

Екзамен складається з 3 питань:

- Переклад німецькомовної статті на українську мову
- Лексико-граматичний тест рівня B2
- Співбесіда по темі «Meine Forschungsarbeit»

VI. Інформаційні джерела для вивчення курсу

1. Баркарь У.Я., Гоцюк Н.М. Лексико-граматичні особливості німецьких та українських наукових лінгвістичних текстів //«Молодий вчений» • No 2 (17) • лютий, 2015 р. - ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ. - С.132-135. Режим доступу: <http://molodvchenv.in.ua/files/journal/2015/2/42-1.pdf>
2. Лещук Т.Й. Науково-технічна термінологія. Стан і перспективи: комплекс досліджень на прикладі нім. мови / Т.Й. Лещук. – Львів: Сполом, 2007. – 814с.
3. Мацько Л.І. та ін. Стилїстика української мови: Підручник / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О. М. Мацько; За ред. Л.І. Мацько. – К. : Вища шк., 2003. – 462 с.
4. Наукове писемне мовлення у вищій школі (практичні поради) : навчальний посібник / Ланге Аня, Сушко-Безденежних М.Г. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 210 с.

5. Петренко, О. Особливості перекладу тексту науково-технічного стилю //Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. С. 298-303. - Режим доступу:
<https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/7737/1/57.pdf>
6. Плескач В. Кальки в українській технічній термінології / В.Плескач // Вісн. Львів. нац. ун-ту. Проблеми української термінології. –Львів: Львів.а політехніка, 2002. –№453.–С.183–184.
7. Цвиллинг М.Я. О двоякой функции родного языка при обучении чтению и переводу иноязычного текста //Иностранный язык для научных работников. Теория и практика преподавания. – М., 1978. – С. 34.
8. Akademisches Schreiben. Vom Qualitätspakt Lehre 1 geförderte Schreibprojekte. Dagmar Knorr (Hrsg.). Universitätskolleg-Schriften Band 13.- Hamburg: Universitätskolleg, 2016. - 207 S.
9. Deutsch für naturwissenschaftliche Fachrichtungen: Grundkurs: навчально-методичний посібник / Автор-укладач : О. М. Городиська. – Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2017. – 144 с.
10. Fandrich, Christian, Thurmair, Maria (2011). Textsorten im Deutschen. Linguistische Analysen aus sprachdidaktischer Sicht. Tübingen: Stauffenburg Verlag. - 379 S.
11. Fluck, Hans-R. Fachsprachen. Einführung und Bibliographie. – Tübingen, Basel: Francke, 1996. – 361 S.
12. Gruber, Helmut. Modelle des wissenschaftlichen Schreibens. Ein Überblick über zentrale Ansätze und Theorien. In: Schreibprozesse begleiten. Vom schulischen zum universitären Schreiben. Annemarie Saxalber, Ursula Esterl (Hrsg.). Innsbruck: Studienverlag 2010. - S. 9-30.
13. Homberger, Dieter (1990). Von Experte zu Laie. Fachsprachliche Kommunikation und Wissenstransfer. In: Gerd Rickheit/Sigurd Wichter (Hrsg.), Dialog. Festschrift für Sigfried Grosse. Tübingen, S.375-393.
14. Interkulturelle Stilistik der deutschen und der ukrainischen Sprache. Vorlesungsreihe / Світлана Мар'янівна Іваненко. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. – 174 с.
15. Meyer-Krentler, Eckhardt. Arbeitstechniken Literaturwissenschaft. München: Wilhelm Fink Verlag, 1999. – 143 S.
16. Sager J.C. Die Übersetzung im Kommunikationsprozess: der Übersetzer in der Industrie. In: Snell-Hornby M. (Hrsg.) Übersetzungswissenschaft –eine Neuorientierung: zur Integrierung von Theorie und Praxis / J.C.Sager. –Tübingen, 1986.–S.330–347
17. Sandig, Barbara (2006). Textstilistik des Deutschen. Berlin, New York: Walter de Gruyter. – 584 S.
18. Universitäre Bildung. Fachidiot oder Persönlichkeit. // Rolf Oerter, D.Frey, Heinz Mandl, Klaus A. Schneewind, L. von Rosenstiel (Hrsg.). München: Rainer Hampp, 2012. - 247 S.